

نشست هفدهم از سلسله نشست‌های گفتگوهای راهبردی:

تأثیر فساد بر مشروعیت نظام

هفدهمین جلسه از سلسله نشست‌های «گفتگوهای راهبردی»، در تاریخ چهارده اردیبهشت ماه ۱۳۹۵، با سخنرانی آقای دکتر احمد توکلی، نماینده مجلس شورای اسلامی و با عنوان «تأثیر فساد بر مشروعیت نظام» در سالن نشست‌های مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری برگزار شد.

دکتر توکلی در این نشست سه عامل مشروعیت‌بخش به نظام را کارآمدی، قانون و اعتقادات مردم دانستند و در ضمن توضیح نسبت فساد با این سه عامل به برخی اقدامات خود برای مبارزه با فساد ساختاری در ایران اشاره کردند. در ادامه مهم‌ترین نکات این سخنرانی را مرور می‌کنیم:

۱- این واقعیت که فساد سیاسی به اعتقادات مردم و جایگاه قانون و از طریق آن‌ها به مشروعیت نظام لطمه می‌زند امری واضح است. در این سخنرانی به گونه‌ای مبسوط‌تر تأثیر فساد بر عامل سوم مشروعیت یعنی کارآمدی (به ویژه بر سه امر کارایی اقتصادی، عدالت اجتماعی و آزادی سیاسی) بررسی خواهد شد.

۲- یکی از مصادیق فساد سیاسی که به کاهش تولید می‌انجامد نقض شایسته‌سالاری و حاکمیت وابسته‌سالاری است. به عنوان نمونه: در یکی از پرونده‌های امیرمسعود آریا فرآیندی اداری که به صورت معمول در چهار سال انجام می‌شده است با حمایت یک نماینده مجلس، تعدادی از وزراء، آقای خاوری و دفتر رئیس‌جمهور وقت در ۲۱ روز انجام شده است.

۳- مصداق دیگر فساد سیاسی تجارت نفوذ است؛ مثل پشتیبانی مالی از یک نامزد مجلس به منظور سواستفاده از جایگاه او در صورت انتخاب شدن. به عنوان نمونه: وزیر بازرگانی دولت قبل در نامه‌ای به رئیس بانک مرکزی (و رونوشت به آقای خاوری) از او می‌خواهد علاوه بر اعتبار مجاز یک شرکت، یک میلیارد دلار دیگر به حسابشان واریز گردد. البته وزیر اعلام کرد که این کار انجام نشده است ولی نامه‌نگاری‌ها انجام شده است.

۴- همچنین فساد مهم‌ترین عامل فراری دادن سرمایه‌گذاری خارجی است. در یک تحقیق معتبر نشان داده شده است که اگر شاخص فساد زیاد و غیرقابل محاسبه باشد نرخ سرمایه‌گذاری به صورت متوسط ۱۲.۳ درصد و اگر شاخص فساد کم و قابل محاسبه باشد نرخ سرمایه‌گذاری ۲۸.۵ درصد است. در نظر داشته باشید متوسط سرمایه‌گذاری خارجی جلب شده به ایران در سال ۲۰۰۷ تا ۲۰۱۱ یعنی اواسط دوره آقای احمدی‌نژاد سالانه تنها ۴۰۰ میلیارد دلار بوده است؛ رتبه ۸۰ از ۸۲ کشور در این مطالعه خاص. از نظر اندازه نیز فساد ۳ هزارمیلیاردی ما اگر بر اساس مقایسه کنیم از بزرگ‌ترین فسادی که در آمریکا کشف شده بزرگ‌تر است. بر اساس برآورد سازمان شفافیت بین‌المللی در سال ۲۰۰۷ فساد ۳۴

میلیارد دلار برای ایران هزینه به همراه داشته است که ۳۱ میلیاردش در اثر تأثیر منفی در بهره‌وری بود و ۳ میلیاردش هم سرمایه خارجی را فراری داد.

۵- فساد سیاسی به افزایش تجمل‌گرایی می‌انجامد. این امر نیز تبدیل کالاهای غیرضرور به کالاهای ضروری، افزایش واردات و کاهش تولید، افزایش شکاف طبقاتی، فقر مطلق و احساس فقر و در نتیجه مخدوش شدن عدالت را در پی دارد. همچنین فساد سیاسی مشارکت سیاسی را کاهش می‌دهد و در نتیجه نامزدها برای پیروزی متکی به ثروتمندان می‌شوند و در این وضعیت آزادی مختص ثروتمندان بود.

۶- در حال حاضر فساد سیستماتیک بر وضعیت ما حاکم است؛ به این معنی که دستگاه‌های مسئول مبارزه با فساد خودشان به درجاتی آلوده هستند. دو راهکار موفق برای مبارزه با فساد سیستماتیک در جهان: یکی تشکیل ستاد مبارزه زیر نظر بالاترین مقام کشور با دست‌چین کردن قابل‌اعتمادترین افراد سیستم. دومی تشکیل سازمان‌های مردم‌نهادی که مردم به آن‌ها اطمینان بکنند و اطلاعاتشان در مورد فسادها را در اختیار بگذارند.

۷- در راستای عملیاتی‌کردن راهکار نخست رهبری مسئولیت ستاد مبارزه با فساد را بر عهده دستگاه‌ها گذاشتند و بحثش در کمیسیون مربوطه انجام شد و تصمیم را بر این شد که زیر نظر رئیس قوه قضائیه تشکیل شود. در راستای عملی کردن راهکار دوم [به کوشش دکتر توکلی] سمن دیده‌بان عدالت و شفافیت را تشکیل شده که مبتنی بر پیگیری‌های این سمن جلوی خروج محصولات پتروشیمی از بورس در همین دولت گرفته شد.

۸- ما از نظر قانونگذاری برای مبارزه با فساد در مجلس نسبتاً خوب عمل کرده‌ایم. نمونه‌های قوانین راهگشای تصویب‌شده: قانون ارتقا سلامت اداری، قانون آمرین به معروف و ناهیان از منکر (که چتر حمایتی روزنامه‌نگاران است)، قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (که چهار سال است اجرایی نمی‌شود)، قانون آزادی انتشار و دسترسی به اطلاعات (که بر طبق آن هر ایرانی می‌تواند از هر دستگاه دولتی هر سندی را بخواهد. ده روز وقت دارند که به او بدهند و اگر ندهند جرم تلقی می‌شود)، قانونی در حمایت همه‌جانبه از سمن‌ها و ...

برای مطالعه و دریافت متن کامل این مقاله، روی لینک زیر کلیک کنید.